

Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt

Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ

Koodi: 6270

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

Luontodirektiivin ensisijaisesti suojeltu luontotyyppi

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Luontotyyppiin kuuluu kuivia ja tuoreita, lannoittamattomia ja lajistoltaan monimuotoisia niittyjä. Kasvillisuus on muotoutunut pitkään jatkuneen laidunnuksen tai niittämisen tuloksena. Lajikoostumus vaihtelee maantieteellisen alueen, maaperän, kosteusolojen ja alueen käytön ja hoidon mukaan, eikä selviä valtalajeja yleensä ole. Luontotyyppiin sisällytetään muutamia eri kansallisen luokittelun niittytyyppejä kuten tuoreet pienruohoniityt, karut pienruohokedot, heinäkedot ja mäki-kaurakedot. Usein samalla alueella on useampia niittytyyppejä. Luontotyyppiin voidaan lukea kaikki lajistollisesti edustavat kuivat ja tuoreet niityt maankäyttöhistoriasta riippumatta.

Luonnontilaisuuden ja edustavuuden kannalta olennaisinta on matala ja monilajinen kasvillisuus, jossa esiintyy runsaasti pienruohoja ja niukasti typensuosijakasveja. Tärkeätä on myös eri niittytyyppien ilmentäjälajien korkea määrä sekä niitto- tai laidunkäytön jatkuvuus.

Esiintyminen

Runsaslajisia kuivia ja tuoreita niittyjä esiintyy koko maassa, mutta selvästi yleisimmin Lounais-Suomessa. Ketoja on usein mäkien aurinkoisilla rinteillä kylien tuntumassa ja kyläteiden varsilla sekä rautakautisilla asuinpaikoilla. Tuoreita niittyjä on parhaiten säilynyt Varsinais-Suomen jokivarsilla ja Ahvenanmaalla. Tuoreet niityt harvinaistuvat pohjoiseen mentäessä, mutta Lapin laajat kyläkentät sisältävät usein myös ketoja.

Nykytila ja uhkatekijät

Perinteisen hoidon ja käytön loppuminen sekä sitä seuraava rehevöityminen ja umpeenkasvu heikentävät kuivien ja tuoreiden niittyjen laatua ja vähentävät tyyppiin kuuluvien alueiden pinta-alaa.

Niittyjen pinta-alaa vähentäviä tekijöitä ovat niiton ja laidunnuksen loppumisen ohella peltojen raivaus, metsittäminen, vieraslajien leviäminen, rakentaminen sekä rehevöittävä ja happamoittava laskeuma. Tuoreiden pienruohoniittyjen pinta-alan arvioidaan vähentyneen pienimmillään noin prosenttiin ja ketojen määrän kuuteen prosenttiin 1950-luvun tilanteesta. Kohteiden laatu on myös merkittävästi heikentynyt. Hoitamattomia tuoreita pienruohoniittyjä on muuttunut tuoreiksi heinäniityiksi ja lannoitettuja ketoja tuoreiksi niityiksi. Ketoja on myös muutettu hoitonurmikoiksi. Rehevöitymisen myötä niittykasvillisuus muuttuu ja sen mukana myös muu tiettyyn kasvillisuustyyppiin sidoksissa oleva eliölajisto häviää vähitellen.

Laadultaan heikentymättömiä tuoreita pienruohoniittyjä tunnetaan Etelä-Suomessa vain muutama. Pohjois-Suomessa pienruohoniittyjä on jäljellä erittäin niukasti ja nekin ovat laadultaan heikentyneitä. Pohjoisimmassa Lapissa ketojen umpeenkasvu on muuta maata hitaampaa, ja ketojen sijainti porolaidunten keskellä hidastaa pusikoitumista.

Kuva: Teija Tiitinen